

Skolbeslut för grundskola

efter tillsyn av Forssaängsskolan
i Borlänge kommun

2010-11-25

Rektor Christina Stam

Forssaängsskolan

Olawers gata 2

784 45 Borlänge

Tillsyn i Forssaängsskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurs 1-6

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Forssaängsskolan och Borlänge kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Skolan har ett målinriktat värdegrundsarbete som rektorn bär stor del i, vilket är en av huvudförklaringarna till att de elever Skolinspektionen samtalat med trivs bra på skolan och vet vart de ska vända sig om det uppstår bråk eller liknande. Skolans personal visar hög tilltro till elevernas förmåga och rektorn tar pedagogiskt ansvar för den verksamhet hon leder. Rektorn leder skolans kvalitetsarbete vilket bl.a. bidragit till ett ökat fokus på värdegrundsarbetet och särskilt stöd. Vidare arbetar rektorn aktivt med att se till att lärarna undervisar i de ämnen de har utbildning för, vilket är positivt.

Trots att skolan i flera avseenden fungerar väl finns det områden som behöver utvecklas. Kunskapsresultaten är förhållandevis goda, men det är viktigt att alla elever ges förutsättning att nå målen för utbildningen. Rektorn behöver i högre grad, tillsammans med lärarna, analysera de samlade kunskapsresultaten på skolan och följa upp om all undervisning i tillräckligt hög grad utgår från målen att sträva mot i läroplanen, d.v.s. om eleverna ges möjlighet att t.ex. argumentera, reflektera och pröva olika ståndpunkter.

Även om skolan arbetar aktivt för att ge alla elever i behov av särskilt stöd sådant stöd behöver detta arbete utvecklas eftersom detta inte ges i tillräcklig utsträckning. Vidare behöver anpassning av undervisningen till varje elevs förutsättningar förbättras, liksom elevinflytandet.

Skolinspektionen har i tillsynen av Forssaängsskolan identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Alla elever ges inte förutsättningar att nå målen för utbildningen (Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan samt kursplanerna).
- Skolan har inte lämnat tillräcklig information till de yngre eleverna och elevernas vårdnadshavare om elevens skolgång. De individuella utvecklingsplanerna uppfyller inte författningens krav (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Rektorn följer inte upp lärarnas undervisning i tillräcklig grad (2 kap. 2 § första stycket sista meningen 1985 års skollag, Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar).
- Rektorn tar inte i tillräcklig grad ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och för att använda detta underlag för att nå de nationella målen (2 kap. 2 § första stycket sista meningen 1985 års skollag, Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling, 2.8 Rektors ansvar).
- Mål och krav är inte tillräckligt tydliga för eleverna (Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter).
- Undervisningen är inte tillräckligt väl anpassad till varje elevs förutsättningar och behov (Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning).
- Elevernas inflytande över hur utbildningen utformas är inte tillräckligt och anpassas inte alltid efter deras ålder och mognad (4 kap. 2 § 1985 års skollag, Lpo 94, 2.3 Elevers ansvar och inflytande).
- Skolans årliga plan mot kränkande behandling svarar inte fullt ut mot gällande författningskrav (14 a kap. 8 § 1985 års skollag, 2 § förordning om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling).
- Särskilt stöd ges inte i tillräcklig omfattning till alla elever i behov av särskilt stöd. Inte heller studiehandledning på elevernas modersmål ges i tillräcklig omfattning (1 kap. 2 § andra stycket sista meningen 1985 års skollag, 5 kap. 1-2 §§ grundskoleförordningen).

- Åtgärdsprogrammen följer inte förordningens krav (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).

Bedömningarna redovisas i bilagorna 2.

Rektor och Borlänge kommun har ansvar för att Forssaängsskolans brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Borlänge kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Borlänge kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

På Skolinspektionens vägnar

Luca Nesi

Enhetschef

Mats Peterson

Undervisningsråd

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan

Bilaga 2 Tillsynsprotokoll och bedömningar för Forssaängsskolan

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Borlänge kommun under hösten 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Forssaängsskolan den 26-27 oktober 2010. Ansvariga för tillsynen har varit undervisningsrådet Mats Peterson och utredaren Joakim Norberg.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Forssaängsskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Forssaängsskolan intervjuades rektorn, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av skolan

Tabell 1. Antal elever på Forssaängsskolan

Forssaängsskolan	Antal elever
Förskoleklass	49
Grundskola årskurs 1-6	265

Källa: Skolans egen uppgift oktober 2010

Forssaängsskolan är belägen i centrala Borlänge och består av förskoleklass (f) och grundskola årskurs 1-6. På skolan finns 287 elever. Skolan tillhör Borlänge skolområde.

Forssaängsskolan är organiserad i fyra arbetslag: f - årskurs 2, årskurs 3-4, årskurs 5-6 samt ett arbetslag för fritidshemmets personal. På skolan finns en rektor. Rektorn har även ansvar för fritidshemmet knutet till skolan. Kommunens ansvarstagande för skolbarnsomsorgen beskrivs dock i separat rapport.

Tillsynsprotokoll för Forssaängsskolan

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Skolan måste vidta åtgärder så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan
Kursplanerna

Motivering:

Enligt Forssaängsskolans sammanställning för år 2009 har eleverna i årskurs 5 nått kursplanernas mål i de flesta ämnen. I några ämnen når inte alla elever målen: I engelska och matematik når 95 procent målen. I geografi, historia, samhällskunskap och religion når 97 procent målen, samt i svenska där 85 procent av eleverna når målen. För ämnena slöjd och bild redovisas inga resultat.

När det gäller de nationella ämnesproven i årskurs 5 visar den nationella statistiken från år 2009 att eleverna når ett bättre resultat än genomsnittet i riket i 11 av de totalt 13 delproven. I två av de fyra delproven i svenska är resultaten lägre än för genomsnittet i riket.

I proven i årskurs 3 för år 2009 når 96 procent av eleverna målen i svenska och 86 procent av eleverna målen i matematik.

Samtliga intervjuade uppger att särskilt stöd ges till elever i behov av detta men det ges inte alltid i tillräcklig omfattning (se bedömningsområde särskilt stöd).

Sammantaget behöver kunskapsresultaten förbättras. Det är viktigt att alla elever ges förutsättningar att nå målen i alla ämnen.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

Skolan måste i större utsträckning informera de yngre eleverna och elevernas vårdnadshavare om elevens skolgång. Elevernas individuella utvecklingsplaner måste ut-

vecklas så att de i högre grad tar sin utgångspunkt i de nationella kursplanemålen. Vidare måste skriftliga omdömen finnas i alla ämnen som eleverna har undervisning i.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

I samband med utvecklingssamtalen upprättas individuella utvecklingsplaner, IUP, för alla elever. De individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen har tagit del av saknar omdömen om kunskapsutveckling i relation till målen i alla ämnen som eleverna har undervisning i. Omdömena utgår inte heller alltid från de nationella kursplanernas mål när det gäller elevens utveckling.

Av intervjuerna med eleverna framgår att de yngre eleverna inte alltid får information om sin kunskapsutveckling i alla ämnen. Detta bekräftas i viss mån i lärarintervjuerna.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Rektors ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn måste i större utsträckning inhämta kunskap om och följa upp lärarnas undervisning.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § första stycket sista meningen 1985 års skollag
Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

I samtal med rektorn framkommer att hon följer upp lärarnas undervisning på olika sätt. Av intervjuer med rektorn och med lärare framgår dock att rektorn inte efterfrågar i vilken grad läroplanens mål att sträva mot genomsyrar undervisningen, d.v.s. om undervisningen ger eleverna möjlighet att t.ex. argumentera, reflektera och pröva olika ståndpunkter.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Rektors ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn måste ta ansvar för att skolans resultat i högre utsträckning utvärderas regelbundet och för att använda detta underlag för att nå de nationella målen.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § första stycket sista meningen 1985 års skollag

Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling

Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

I samtal med rektorn framkommer att de sammanställningar av skolans resultat som bl.a. redovisas i kvalitetsredovisningarna inte i tillräcklig utsträckning har analyserats tillsammans med lärarna. Lärarna uppger t.ex. att de inte har kännedom om skolans samlade resultat i alla ämnen och inte har diskuterat eventuella könsskillnader i resultat.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Skolan måste tydligare klargöra mål och krav för eleverna.

Författningsstöd:

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter

Motivering:

I samtal med elever framkommer att de inte känner till målen i alla ämnen och att det varierar mellan lärare hur pass väl målen tydliggörs för eleverna. Lärarna berättar att de ofta diskuterar hur de ska kunna tydliggöra målen för eleverna och att de försöker göra detta, men att det fortfarande är ett utvecklingsområde.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Undervisningen måste i högre grad anpassas till varje elevs förutsättningar och behov.

Författningsstöd:

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning

Motivering:

Skolan arbetar för att anpassa undervisningen efter elevernas behov. Tillsynen visar dock att graden av skolans anpassning vad gäller svårighetsgrader och arbetssätt till olika elever varierar i undervisningen. Vid intervjuer med elever och lärare och delvis vid observationer framkommer att eleverna i de högre årkurserna alltför ofta arbetar på samma sätt, eftersom lärarna inte har möjlighet att anpassa undervisningen efter varje elevs behov. Lärarna uppger att de anstränger sig för att göra det, men att det inte går eftersom de alltid är ensamma i klasserna och det finns elever med stort stödbehov.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Skolan måste säkerställa att eleverna ges möjlighet till inflytande över hur deras utbildning utformas samt att inflytandet anpassas utifrån stigande ålder och mognad.

Författningsstöd:

4 kap. 2 § 1985 års skollag

Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Motivering:

Lärarna arbetar på olika sätt för att ge eleverna inflytande och lärarna har diskuterat hur elevinflytandet ska kunna öka. Det framgår dock av intervjuerna med lärarna att de inte är helt eniga om vad som menas med elevinflytande och hur stor möjlighet eleverna ges till detta. Intervjuerna med rektorn, lärarna och framförallt elever visar att inflytandet varierar mellan olika ämnen och lärare och att det är tveksamt om inflytandet alltid anpassas efter elevernas ålder och mognad.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolan måste vidta åtgärder så att den årliga planen mot kränkande behandling fullt ut svarar mot gällande författningskrav.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § 1985 års skollag

2 § förordning om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling

Motivering:

Skolan har en likabehandlingsplan, som även fungerar som en plan mot kränkande behandling. Planen innehåller en översikt av åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Däremot innehåller den inte tillräckligt specifika åtgärder som avses genomföras under det kommande året utifrån gjord kartläggning. Planen innehåller inte heller en redovisning av hur planerade åtgärder från föregående år har genomförts.

Eleverna har inte varit med i framtagandet av planen mot kränkande behandling.

Huvudområde: Enskilds elev rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Rektorn måste se till att elever som har svårigheter i skolarbetet får särskilt stöd, liksom studiehandledning på elevens modersmål, så att eleverna kan nå de nationella kunskapsmålen.

Författningstext:

1 kap. 2 § andra stycket sista meningen 1985 års skollag

5 kap. 1-2 §§ grundskoleförordningen

Motivering:

I intervjuer med rektorn och med lärare framkommer att elever i behov av särskilt stöd får stöd men inte alltid i tillräcklig omfattning. Detta gäller främst elever med annat behov av stöd än för den kunskapsmässiga utvecklingen samt elever i behov av studiehandledning på sitt modersmål. Rektorn och lärarna beskriver att när de har identifie-

rat ett särskilt stödbehov av detta skäl gör skolan allt för att dessa elever ska få stöd. Rektorn har begärt extra resurser bl.a. för studiehandledning och för en assistent för hjälp i elevens sociala utveckling men inte fått resurser för detta. Rektorn har då för skolans egna medel anställt modersmåls lärare och assistent. Detta är dock inte tillräckligt enligt samma intervjuer, varför dessa elever inte alltid får sådant stöd att de kan nå målen för utbildningen.

Huvudområde: Enskilds elev rätt**Bedömningsområde: Särskilt stöd****Bedömning:**

Skolan måste utarbeta åtgärdsprogram som uppfyller kraven i grundskoleförordningen.

Författningstext:

5 kap. 1 § grundskoleförordningen.

Motivering:

I det urval av åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del läggs i några program en stor del av ansvaret för att genomföra föreslagna åtgärder på eleven och hemmet, vilket inte är förenligt med kraven i förordningen. Det framgår inte heller av programmen hur föreslagna åtgärder ska följas upp och utvärderas.